

Työvoima- ja osaamistarpeiden ennakoinnin uutiskirje 4/2023

Tulevaisuuden työmarkkinat -hanke edistää työnantajien ja työnhakijoiden välistä kohtaantoa sekä toimijoiden välistä yhteistyötä tietoa hyödyntäen ja kehitystä ennakoiden

Tänä vuonna käynnistyneen valtakunnallisen Tulevaisuuden työmarkkinat ESR+ -koordinaatiohankkeen keskeisenä tavoitteena on vaikuttaa työvoiman kohtaanto-ongelmiin, työnantajien rekrytointihaasteisiin sekä työntekijöille asetettaviin koulutus- ja osaamisvaatimuksiin yhteistyössä työnantajien kanssa.

Hanke on toiminnassa kuluvan ohjelmakauden päättämiseen saakka. Työvoiman saatavuuteen liittyvät haasteet pahenevat Suomessa vuosi vuodelta. Toisaalta työvoiman kysyntään vaikuttavat myös muuttuvat taloussuhdanteet sekä elinkeinoelämän trendit. Työelämästä poistuu ihmisiä enemmän kuin tilalle tulee työnhakijoita. Tässä tilanteessa on ensiarvoisen tärkeää, että avoimena olevat työpaikat ja työnhakijat kohtaavat mahdollisimman hyvin nyt ja tulevaisuudessa.

Työmarkkinakohtaannon edistämiseksi tarvitaan toimia monelta eri taholta ja toimijoiden koordinoitua yhteistyötä. Tämän tehtävän onnistumiseksi on ensiarvoisen tärkeää hyödyntää tietoa kohtaannosta ja tulevaisuuden kehityksen ennakointia. Tulevaisuuden työmarkkinat -hanke edistää kohtaannon tiedolla johtamista

toimijaverkostoissa, johon myös ennakointi lukeutuu olennaisena osana.

Kohtaantotoiminnan ja tiedolla johtamisen sekä ennakoinnin kehittämisen mahdollisuudet ja haasteet ovat hyvin yhtenevät. Kuten työmarkkinatietoon ja kohtaantoon ylipäätään, myös ennakointia varten on tarjolla runsaasti erilaisia tietovälineitä ja -lähteitä. Lisäksi meillä on (ja on ollut) lukuisia ennakointia ja sen kehittämiseen liittyviä hankkeita.

Ennakoititietoa on siis tarjolla paljon, mutta tämä runsaus tuo myös haasteita, kun tieto on hajallaan eri tietolähteissä, joita tarjoavat erilaiset ennakoinnin toimijat. Vastaavasti tiedon hyödyntämispotentiaalia on edelleen varaa kehittää, vaikkakin eri toimijat ovat tehneet erinomaista kehittämistyötä tämän osalta. Huomio tulisi kiinnittää tiedon hankintaan, käsittelyyn, jakamiseen sekä hyödyntämisen käytäntöihin ja toimintamalleihin.

Hankkeemme kartoittaa erilaisia sekä kohtaannon että ennakoinnin tietolähteitä ja koostaa niistä sekä niiden hyödyntämistavoista tietoa.

Lisäksi keräämme toimijoiden palautteita, toiveita ja kehittämishetkiä tiedon ja tietovälineiden kehittämiseksi, jotta ne soveltuisivat toimijoiden hyödyntämistarpeisiin mahdollisimman hyvin.

Hankkeemme valtakunnallisen tiedolla johtamisen kehittämisen lisäksi aluekoordinaattorit keräävät tietoa alueellisista verkostoista, kuten ennakoitotoiminnasta, ja välittävät alueiden viestit ja palautteet tieto- ja kehittämistarpeista. Toivotamme kaikki ennakoinnin toimijat ja kehittäjät mukaan tekemään yhteistyötä kanssamme työmarkkinoiden kohtaannon parantamiseksi.

Lisätietoja:

Projektipäällikkö Juha Matikainen,
ELY-keskus
(juha.matikainen@ely-keskus.fi)

Projektiasiantuntija Joonas Karhinen,
ELY-keskus
(joonas.karhinen@ely-keskus.fi)

Alueellista ennakointia

Työmarkkinoiden kohtaanto-ongelman ratkaisu paikallisella tasolla – esimerkkinä VALUE-Vantaan alueellinen ennakointimalli

Eri toimijoiden kokonaisvaltaista ennakoituyhteistyötä on tehty parhaimmillaan lähinnä ELY- ja maakuntien tasolla. Vantaa hyödyntää omassa ennakointimallin kehittämisessä (VALUE) näistä saatuja kokemuksia mm. laajasta sopimuksellisesta yhteistyöstä eri toimijoiden välillä (mm. Kymenlaakson ja Varsinais-Suomen alueellinen ennakoitotoiminta). Keskeisinä haasteina, joita tuleva ennakointimalli pyrkii ratkaisemaan, ovat työmarkkinoiden kohtaantokysymykset sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Näitä kysymyksiä ei voida ratkaista ilman paikallisten toimijoiden vuorovaikutusta ja yhteistä näkemystä. Valtakunnalliset tai seudulliset toimet eivät tällä hetkellä ota riittävästi huomioon alueen erityispiirteitä, eivätkä tue tarvittavaa henkilökohtaista vuorovaikutusta paikallisten toimijoiden välillä. Vuorovaikutusta tarvitaan myös valtakunnan ja paikallisten toimijoiden välillä. Kehitteillä oleva ennakointimalli liittyy Vantaan Tikkurilaan tulevaan noin 600 miljoonan euron Osaamiskampanjahankkeeseen, jonka ennakoitotoimiston tehtävänä on auttaa välittämään työelämälähtöisiä koulutus- ja muita ratkaisuja.

Lyhyellä lähivuosisen aikajänteellä on tarpeen kerätä paikallista tietoa yritysten ja muiden työnantajien tarpeista, kuten osaamis-, koulutus- ja rekrytointitarpeista, suhdanteista, laajentumisinvestoinneista, lomautuksista jne. Näin voidaan suunnitella oikeanlaisia koulutus-, kaavoitus- ja muita toimenpiteitä. Kehittämishankkeessa jo tehdyt VALUE-pilottihaastattelut ovat osoittaneet, että Vantaalla sijaitsee yksi Suomen tärkeimmistä puolijohdetuotantoklustereista, jossa työntekijät ovat korkeasti koulutettuja. Yrityksillä on lyhyellä aikavälillä investisuunnitelmia ja tarpeita koulutuksesta joukkoliikenteen järjestämiseen sekä kaavoitukseen.

Lyhyen aikavälin toimialakohtaiseen ennakointiin valitaan muutama toimiala vuosittain, ja niiden toimialojen työnantajat haastatellaan henkilökohtaisesti - esimerkiksi 30 työnantajaa per toimiala. Haastattelutiedot jaetaan oppilaitoksille, työllisyyspalveluille ja muille sidosryhmille. Tietoja tulkitaan yhteisissä toimialakohtaisissa foorumeissa, joissa kehitetään jatkotoimenpideohjeita. Toimialojen valinnassa otetaan huomioon tarpeet, ja vaiheet dokumentoidaan ja viestitään yhteenvedon osallistujille ja muille asianosaisille.

Pitkän aikavälin ennakoinnissa painotetaan toimintaympäristön muutoksia ja niiden vaikutuksia klustereihin sekä osaamis- ja koulutustarpeisiin. Prosessi noudattaa samankaltaista kaavaa, jossa ennakoititietoa kerätään ensin ja sitten alueen klustereita kokoavissa tulevaisuusversteissa tai foorumeissa kaikki alueen osapuolet osallistuvat tiedon jalostamiseen, tulkintaan ja jatkotoimenpideohjeiden luomiseen. Päätöksentekoa pyritään tukemaan erityisesti.

VALUE-ennakointimallissa hyödynnetään ennakoititiedon välittämättömänä erinäköinen eri intressiryhmien näkemyksiä. Tämän ajattelun taustalla on professori Pentti Malaska -kehittämä periaate: Fakta+Näkemykset=Tulevaisuus-/Ennakoititietoa. Alueellisessa ennakoinnissa esimerkiksi lyhyen aikavälin työmarkkinoiden ennustamisessa korostetaan erityisesti työnantajien näkemyksiä ja tarpeita.

Vantaan kaupungin elinkeinopalvelut vastaa VALUE-ennakointimallin toteutuksesta vuosina 2023–2025. Hankkeen projektipäällikkönä toimii ennakoinnin dosentti Yrjö Myllylä. Hankkeessa ovat kumppaneina Metropolia Ammattikorkeakoulu ja Laurea-ammattikorkeakoulu. Lisätietoja VALUE-hankkeesta löytyy Vantaan elinkeinopalveluiden verkkosivuilta: <https://business.vantaa.fi/fi/hankkeet/hanke/value-vantaan-alueellinen-ennakointimalli>.

Lisätietoja:

Projektipäällikkö Yrjö Myllylä
yrjo.myllyla@vantaa.fi

Ajankohtaista

Uusi Työvoimabarometri julkaistaan marraskuussa

Kuusi odotettu hetki koittaa, kun Ammattibarometri julkaistaan Työvoimabarometriin. Alueellisen työvoimatarpeiden ennakoinnin työväline Ammattibarometri oli suuri ponnistus alueellisilta ennakoinnin kehittäjiltä ja TE-palveluiden asiantuntijoilta ja monilta muilta ELY-keskusten ja TE-toimistojen asiantuntijoilta.

Samalla, kun työ- ja elinkeinoministeriö kiittää kaikkia mukana olleita kuluneista vuosista, siirämme katset tulevaan ja aiempaa laadukkaampaan alueelliseen ennakointiin. Ajatuksellisesti olemme yhä Ammattibarometrin äärellä, sillä tuotanto perustuu edelleen alueiden asiantuntemukseen. Uutta Työvoimabarometrissa ovat parannettu tilastollinen taustatieto, toimialoihin keskittyminen sekä osaamistarpeiden tunnistaminen.

Kuvaaja: AdobeStock_298457533

Teollisuusliiton tutkimuspäällikkö Anu-Hanna Anttila, mitä odotat uudelta Työvoimabarometriltä?

Odotan Työvoimabarometrin olevan selkeä ja kattava tietopaketti, josta selviää työllisyyden yleiskuva ja näkymät. Ylipäätään tarvitsen työssäni ajantasaista tilastotietoa, kun haahmottelen maan suurimman duunariliiton jäsenien työllisyysnäköisiä sekä mahdollisia tilastoja loma- ja irtisanomisiin.

Millaista ennakoititietoa tarvitset työssäsi Teollisuusliiton tutkimuspäällikkönä ja vastasiko Ammattibarometri niihin tarpeisiin missä määrin? Millaista tietoa tämän suhteen saat on uudesta Työvoimabarometriltä?

Seuraan työssäni kaikkiaan 35 toimialaa, joilla Teollisuusliiton jäsenet työskentelevät. Suurimmat alat ovat metalliteollisuus, kemianteollisuus ja puutuoteteollisuus. Seuraan työkseni työllisyyden kehitystä kuukausitasolla. Ammattiala- ja ammattinimiketiedon lisäksi tärkeää seurannassa on tietenkin alueittainen tieto. Vertaan koko maata koskevia tietoja jäsenistön tietoihin, jotta Teollisuusliitossa näemme, miten suhdanteet vaihtelevat kullakin toimialalla. Vaikuttaa kaikin puolin siltä, että Työvoimabarometrissa tieto on monipuolisempaa, täsmällisempää ja vastaa tiedontarpeitamme muutenkin paremmin kuin entinen.

Jos et halua jatkossa lukea tätä uutiskirjettä, ilmoitathan siitä meille täyttämällä [tämän lomakkeen](#), niin poistamme sinut sähköpostilistalta. Tietosuojaselosteen löydät [täältä](#).

Kannustamme jakamaan uutiskirjettä eteenpäin kaikille, joiden ajattelette olevan kiinnostuneita työvoima- ja osaamistarpeiden ennakoinnista ja sen kehittämisestä. Uutiskirjeen tilauslomake löytyy [täältä](#). Jos organisaationne haluaisi tuoda omaa esikautistietojaan esille uutiskirjeessämme, otamme vastaan juttuideoita osoitteeseen [ennakointi.tem@govt.fi](#).